

§ 96

Lausunto kaupunginvaltuutettu Matti Enrothin toivomusponteon vaihtelevien lumimäärien auraamistarpeen huomioimisesta talvikunnossapidon budjetissa

HEL 2012-014765 T 00 00 03

Päätös

Teknisen palvelun lautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Teknisen palvelun lautakunnan mielestä ehdotus sisältää selvän parannuksen nykykäytäntöön. Viime talvien normaalista poikkeavat talvikunnossapitotarpeet pitää voida ottaa huomioon kaupungin talousarviossa siten, että yleisten alueiden hoidon lakisääteiset tehtävät voidaan turvata suunnitelmallisesti ilman aikaa ja voimia vievää hallintorutiinia. Tarvittavien päätösten odottelu ja epävarmuus rahoituksesta eivät saisi aiheuttaa välttämättömien töiden viivästyksiä ja tarpeetonta riskinottoa.

Toimivalla ja olosuhteet huomioonottavalla talvikunnossapidolla ylläpidetään liikenteen turvallisuus ja kaupungin toimintojen sekä elinkeinoelämän sujuminen myös talviolosuhteissa. Nämä tarpeet on pystyttävä täyttämään vaikeissakin olosuhteissa. Tehostamistoimien tulisi myös neljän viime talven kaltaisissa olosuhteissa olla nopeaa ja se tulisi voida sitoa turvallisen liikenneympäristön aikaansaamiseksi välttämättömiin suoritteisiin. Varautumisen normaalista poikkeaviin talviin tulisi olla pitkäjänteistä ja suunnitelmallista. Tämä tulisi yhteiskunnalle halvemmaksi kuin määrärahan ylitysoikeuden hakeminen vasta pakkotilanteessa.

Kaupungin talousarviossa ei ole otettu huomioon yleisten alueiden ylläpidon kasvavia vaatimuksia ja talvihoidon tarpeiden vaihteluita vuotuisten olosuhteiden vaihteluiden mukaan. Viime vuosina rakennusvirasto on joutunut perustellusti anomaan lisämäärärahoja talvihoidon tarpeisiin. Yleisten alueiden talvikunnossapitotyöt voidaan sitoa olosuhteista riippuviin ja määritellyn laadun saavuttamiseksi tarpeellisiin suoritteisiin. Myös perusteltu ja järkevä varautuminen tulisi nykyistä paremmin voida ottaa huomioon jo talousarviossa. Näin ollen olisi perusteltua kehittää Matti Enrothin toivomusponnessa ehdotettu budjetointitapa, joka ottaisi huomioon talvien erilaisuuden.

Staran asema talvikunnossapidossa

Stara on yleisten alueiden ylläpitotöissä kaupungin sisäinen tuottaja, joka rakennusviraston ohjeiden ja tilausten mukaisesti hoitaa osassa

kaupunkia mm. yleisten alueiden talvikunnossapitoa. Ns. kokonaisvastuuhoitoalueilla kantakaupungin ulkopuolella Staralla on viisi urakka-aluetta, joissa Stara vastaa talvikunnossapidosta. Tämän lisäksi rakennusvirastolla on talvikunnossapidosta suorat hoitosopimukset kokonaisvastuuhoidosta kuudella alueella yksityisten urakoitsijoiden kanssa.

Talvikunnossapidon sopimukset on tehty normaalitalven mukaisesti. Rakennusviraston on määritellyt talvikunnossapidolle laatukriteerit, jotka ohjaavat toimenpiteiden ajoitusta sääolosuhteiden vaihdellessa. Töiden suoritusta valvotaan ja olosuhteita seurataan vuosittain mm. alalle kehitetyn talvi-indeksin kautta. Talvi-indeksi mittaa lumenkuljetus- ja auraustarvetta ja perustuu ilmatieteen laitoksen säätietoihin. Muina mittareina on yleisesti käytetty mm. liukkaudentorjuntamateriaalien menekkiä, lumenvastaanottopaikoille tuotuja lumikuormia sekä talven aikana tarvittavien lisäresurssien määrää. Rakennusviraston ja Staran välisessä talvikunnossapitosopimuksessa on tälle vuodelle sidottu mm. kuljetettujen lumikuormien ja tarvittavien liukkaudentorjuntamateriaalien määrät nk. normaaliin talveen. Myös tänä vuonna nämä määrät tulevat ylittymään normitilauksessa määritellyistä rajoista.

Staran ja rakennusviraston sopimuksenmukaista ylläpidon perusrahoitusta on reaalisesti laskettu viime vuosina. Pystymme tällä rahoituksella ja sopimusmallilla varautumaan jopa jonkin verran lisääntyvään lumenajoon, mutta oman erikoiskaluston ja takuutuntikoneiden hankintaan emme enää taloudellisesti kestäväällä tavalla voi ryhtyä. Näiden rahoitukseen tarvittaisiin puskuria, jonka käyttö suunniteltaisiin pitkäjänteisesti rakennusviraston kanssa.

Kun talvet ovat viime vuosina olleet erittäin runsaslumisia, ovat hoitosopimusten normaalitalveen sidottu tilaukset osoittautuneet riittämättömiksi. Itse asiassa määrärahat yleisten alueiden ylläpitoon ovat vuosittain vähentyneet vaikka kustannustaso nousee, hoitoalueiden pinta-alat ja liikenne kasvaa ja kustannustaso nousee. Viimeisen neljän vuoden aikana on jouduttu tilanteeseen, jossa rakennusvirasto on joutunut hakemaan määrärahan ylitystä, jotta se voisi tehdä tarvittavat lisätilaukset kaikille talvikunnossapidon urakoitsijoille.

Päätösten odottelu ja epävarmuus rahoituksesta ovat aiheuttaneet tarvittavien töiden viivästyksiä, riskinottoa ja tempoilevaa toteutusta. Kiireessä tehdyt lisäresurssien haalimiset nostavat hintatasoa eivätkä aina mahdollista tilanteeseen parasta mahdollista ratkaisua.

Merkittävä osuus viime talvien lisäkustannuksista on aiheutunut lumenkuljetuksista, lumenvastaanottopaikkojen hoidosta ja täyttyneiden lumenvastaanottopaikkoja korvaavien paikkojen perustamisesta. Kaikki

nämä ovat sellaisia talvikunnossapidon osa-alueita, joita pitäisi suunnitella pitkäjänteisesti ja joihin tulisi varautua ennakolta.

Riittämätön, jopa jo niukka, talvikunnossapidon rahoitus ja tingitty tarjous aiheuttaa tiukkuutta ja pakkosäästämistä muissa ylläpitotoissa talven jälkeen. Pahimmillaan tämä aiheuttaa kaupunki-infran rappeutumisen ja ennenaikaisen korjaustarpeen kun normaalista kunnossapidosta on jouduttu tinkimään.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Timo Martiskainen

Lisätiedot

Hannu Virtasalo, yksikönjohtaja, puhelin: 310 38806
hannu.virtasalo(a)hel.fi

Päätösehdotus

Teknisen palvelun lautakunta päättäneen antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Teknisen palvelun lautakunnan mielestä ehdotus sisältää selvän parannuksen nykykäytäntöön. Viime talvien normaalista poikkeavat talvikunnossapitotarpeet pitää voida ottaa huomioon kaupungin talousarviossa siten, että yleisten alueiden hoidon lakisääteiset tehtävät voidaan turvata suunnitelmallisesti ilman aikaa ja voimia vievää hallintorutiinia. Tarvittavien päätösten odottelu ja epävarmuus rahoituksesta eivät saisi aiheuttaa välttämättömien töiden viivästyksiä ja tarpeetonta riskinottoa.

Toimivalla ja olosuhteet huomioonottavalla talvikunnossapidolla ylläpidetään liikenteen turvallisuus ja kaupungin toimintojen sekä elinkeinoelämän sujuminen myös talviolosuhteissa. Nämä tarpeet on pystyttävä täyttämään vaikeissakin olosuhteissa. Tehostamistoimien tulisi myös neljän viime talven kaltaisissa olosuhteissa olla nopeaa ja se tulisi voida sitoa turvallisen liikenneympäristön aikaansaamiseksi välttämättömiin suoritteisiin. Varautumisen normaalista poikkeaviin talviin tulisi olla pitkäjänteistä ja suunnitelmallista. Tämä tulisi yhteiskunnalle halvemmaksi kuin määrärahan ylitysoikeuden hakeminen vasta pakkotilanteessa.

Kaupungin talousarviossa ei ole otettu huomioon yleisten alueiden ylläpidon kasvavia vaatimuksia ja talvihoidon tarpeiden vaihteluita vuotuisten olosuhteiden vaihteluiden mukaan. Viime vuosina rakennusvirasto on joutunut perustellusti anomaan lisämäärärahoja talvihoidon tarpeisiin. Yleisten alueiden talvikunnossapitotyöt voidaan sitoa olosuhteista riippuviin ja määritellyn laadun saavuttamiseksi tarpeellisiin suoritteisiin. Myös perusteltu ja järkevä varautuminen tulisi

nykyistä paremmin voida ottaa huomioon jo talousarviossa. Näin ollen olisi perusteltua kehittää Matti Enrothin toivomusponnassa ehdotettu budjetointitapa, joka ottaisi huomioon talvien erilaisuuden.

Staran asema talvikunnossapidossa

Stara on yleisten alueiden ylläpitotöissä kaupungin sisäinen tuottaja, joka rakennusviraston ohjeiden ja tilausten mukaisesti hoitaa osassa kaupunkia mm. yleisten alueiden talvikunnossapitoa. Ns. kokonaisvastuuhoitoalueilla kantakaupungin ulkopuolella Staralla on viisi urakka-aluetta, joissa Stara vastaa talvikunnossapidosta. Tämän lisäksi rakennusvirastolla on talvikunnossapidosta suorat hoitosopimukset kokonaisvastuuhoidosta kuudella alueella yksityisten urakoitsijoiden kanssa.

Talvikunnossapidon sopimukset on tehty normaalitalven mukaisesti. Rakennusviraston on määritellyt talvikunnossapidolle laatukriteerit, jotka ohjaavat toimenpiteiden ajoitusta sääolosuhteiden vaihdellessa. Töiden suoritusta valvotaan ja olosuhteita seurataan vuosittain mm. alalle kehitetyn talvi-indeksin kautta. Talvi-indeksi mittaa lumenkuljetus- ja auraustarvetta ja perustuu ilmatieteen laitoksen säätietoihin. Muina mittareina on yleisesti käytetty mm. liukkaudentorjuntamateriaalien menekkiä, lumenvastaanottoapaikoille tuotuja lumikuormia sekä talven aikana tarvittavien lisäresurssien määrää. Rakennusviraston ja Staran välisessä talvikunnossapitosopimuksessa on tälle vuodelle sidottu mm. kuljetettujen lumikuormien ja tarvittavien liukkaudentorjuntamateriaalien määrät nk. normaaliin talveen. Myös tänä vuonna nämä määrät tulevat ylittymään normitilauksessa määritellyistä rajoista.

Staran ja rakennusviraston sopimuksenmukaista ylläpidon perusrahoitusta on reaalisesti laskettu viime vuosina. Pystymme tällä rahoituksella ja sopimusmallilla varautumaan jopa jonkin verran lisääntyvään lumenajoon, mutta oman erikoiskaluston ja takuutuntikoneiden hankintaan emme enää taloudellisesti kestäväällä tavalla voi ryhtyä. Näiden rahoitukseen tarvittaisiin puskuria, jonka käyttö suunniteltaisiin pitkäjärjestyksessä rakennusviraston kanssa.

Kun talvet ovat viime vuosina olleet erittäin runsaslumisia, ovat hoitosopimusten normaalitalveen sidottu tilaukset osoittautuneet riittämättömiksi. Itse asiassa määrärahat yleisten alueiden ylläpitoon ovat vuosittain vähentyneet vaikka kustannustaso nousee, hoitoalueiden pinta-alat ja liikenne kasvaa ja kustannustaso nousee. Viimeisen neljän vuoden aikana on jouduttu tilanteeseen, jossa rakennusvirasto on joutunut hakemaan määrärahan ylitystä, jotta se voisi tehdä tarvittavat lisätilaukset kaikille talvikunnossapidon urakoitsijoille.

Päätösten odottelu ja epävarmuus rahoituksesta ovat aiheuttaneet tarvittavien töiden viivästyksiä, riskinottoa ja tempoilevaa toteutusta. Kiireessä tehdyt lisäresurssien haalimiset nostavat hintatasoa eivätkä aina mahdollista tilanteeseen parasta mahdollista ratkaisua.

Merkittävä osuus viime talvien lisäkustannuksista on aiheutunut lumenkuljetuksista, lumenvastaanottoa paikkojen hoidosta ja täyttyneiden lumenvastaanottoa paikkoja korvaavien paikkojen perustamisesta. Kaikki nämä ovat sellaisia talvikunnossapidon osa-alueita, joita pitäisi suunnitella pitkäjänteisesti ja joihin tulisi varautua ennakolta.

Riittämätön, jopa jo niukka, talvikunnossapidon rahoitus ja tingitty tarjous aiheuttaa tiukkuutta ja pakkosäästämistä muissa ylläpitotoissa talven jälkeen. Pahimmillaan tämä aiheuttaa kaupunki-infran rappeutumisen ja ennenaikaisen korjaustarpeen kun normaalista kunnossapidosta on jouduttu tinkimään.

Esittelijä

Matti Enroth on tehnyt kaupunginvaltuustolle seuraavan toivomusponnen.

Kvsto edellyttää, että khs selvittää edellytykset tehdä katujen talvikunnossapidon vuotuinen budjetti sellaiseksi, että se nykyistä paremmin ottaa etukäteen huomioon vaihtelevien lumimäärien auraamistarpeen.

Ponnesta pyydetään teknisen lautakunnan lausuntoa.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Timo Martiskainen

Lisätiedot

Hannu Virtasalo, yksikönjohtaja, puhelin: 310 38806
hannu.virtasalo(a)hel.fi

Oheismateriaali

1 Valtuutettu Matti Enroth, toivomusponsi, Kvsto 10.10.2012